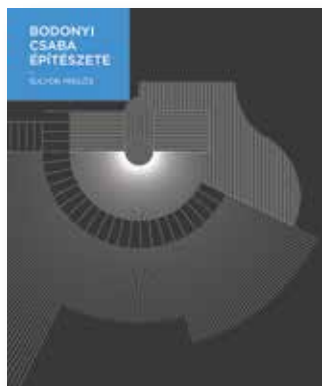

MESTERNEK LENNI SULYOK MIKLÓS: BODONYI CSABA ÉPÍTÉSZETE

SZÖVEG TEXT: BÁN ANDRÁS

Bodonyi Csabáról az MMA Kiadó jelentetett meg összefoglalót Sulyok Miklós művészettörténész, az építész és pályatársai kísérőszövegével. A formálódó építészmonográfia-sorozat igényesen, sok fényképpel tárgyalja az életmű fontosabb épületeit.

Az élő építőművészeti szín egyik meghatározó szereplője Bodonyi Csaba (1943), aki egyaránt vallja magát modern funkcionalista építésznek (ha a modernnt nem szűkítjük a nemzetközi purista stílusra), összefüggéseket kereső organikus építésznek (ha az organikus nem szűkítjük egyetlen stílus megnyilatkozási módra), és a létrejött településszervezetét gondozó urbanistának (ha városépítés alatt nem csak a funkcionális zónákra osztott település terepasztal-tervezését értjük).

Bodonyi Csaba 1967-ben végezte el a Műegyetemet, 1970-ben került Miskolcra, az ÉSZAKTERV tervezővállalathoz. Az UNESCO javaslatára véletlenül éppen ettől az évtől kezdődően ünneplik a Föld Napját, a következő években jelenik meg *A növekedés határai*, *A kicsi szép* és a *RIO-jelentés*. Ugyanezekben az években akad el az Magyarországon az „új gazdasági mechanizmus”, s a kritikus értelmiségi az arctalan hatalmat próbálta újabb reformokra rávenni. Itt és ott birodalmi mére-

tekben kerestek megoldásokat a soron következő válság előtti percekben. Reménytelennek tűnt annak belátása, hogy egy hajón utazunk (neve Gaia), s csekély emberi képességünk nem elegendő ilyen komplexitás értelmezésére (amelyet megbillenthet akár egy pillangó halála). Mégis, a Bodonyi vezette Miskolci Építész Műhely varsói pályázati tervének alapgyöndolata (1981) és Kenneth Frampton kritikai regionalizmus elmélete (1983) ugyanazon bölcs útkeresés egy-egy követhető ösvénye.

Mindenestre Bodonyi lendületes pályakezdése és a világjobbító utópiák hanyatlása pontosan ugyanarra az időre esett. Nevezték ezt közkeletűen a modernitás végének is. Bodonyi pályája két, nagyjából egyenlő szakaszra tagolódik. Az első felében minderről még nemigen volt értelme beszélni a körülményeink között, a második szakaszában

pedig félt volt, hogy már nem maradt idő az értelmes beszédre. Mindazonáltal Bodonyi Csaba optimista alkat, racionális alkotó: épített életútja első és második szakaszában is, ahogy tisztességesen lehetett, és amit tisztességesen lehetett építeni.

A főként Borsodban és Zemplénben megvalósult épületei környezetükkel együtt értelmezhetők, nem hajszoják a formai egyediséget, ugyanakkor térséget-kort meghatározóak. Ilyen a létező szocializmus kiüresedett elveit kritikai módon újragondoló miskolci Kollektív Ház (1977–90), a széteső miskolci városszövedék egy terét újjászervezni próbáló Tudomány és Technika Háza (1976–88), a magyar borépítészeti újraálmodó tokaji Hétszőlő borászat (1992–97), a Tokaj legendáját újraélesztő főépítészeti tevékenység (1987–2012) és az organikus településszervezés nagyleptékű megvalósítására példát adó tokaji környezetvédelmi középiskola (1996). A rajzasztalnál végzett munka mellett nem tért ki az elől, hogy részese legyen a szakma gondozásának az országban és a szellemi állapot ápolásának a szerencsétlen sorsú borsodi régióban. Tanú erre az építész szerveződések együttműködése a kultúrpolitikák viharában, a Kollektív Házból szétrajzott fiatalok azóta valóra váltott vállalása, avagy Miskolc művészkolóniájának megmaradása. Ami Bodonyi Csabának megadatott: mesternek lenni a sztárok között.

*Bodonyi Csaba építészete
MMA kiadó, 2019, 208 oldal*

BESZÉLGETÉS A MISKOLCI MŰHELYRŐL A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁN. FOTÓ: MŰCSARNOK